

ξέρει ακόμα πώς νάν τὸ θελήσει καὶ πὼς νάν τὸ ζητήσῃ αὐτό.

Ξεχωριστὰ εἰμὲς οἱ δημοτικιστὲς πρέπει νὰ τὴν πανηγυρίσουμε τὴν ἀπόφαση αὐτὴ τοῦ Ἰδα, ὅχι γιατί ἓνας διαλεχτὸς δικός μας, ποὺ θάναί καὶ ὁ πολιτικὸς ἀρχηγός μας, μπαίνει στὴ Βουλὴ, μὰ γιατί ἂν ὁ τόπος εὐτυχήσῃ μιὰ μέρα νὰ κυβερνηθεῖ ἀπὸ τὸν Ἰδα, τὸ γλωσσικὸ ζήτημα θὰ λυθεῖ τελιωτικά. Γιατὶ ὁ Ἰδας ποτισμένος μὲ τὴ δημοτικιστικὴ ἰδεολογία κ' ἔχοντας τὶς πεποιθήσεές του καὶ τὸ θάρρος τῆς γνώμης του, δὲ θὰν τὰ μασήσῃ, ὅταν ἔρθῃ ὁ καιρὸς ὁ κατάλληλος, τὰ λόγια του, μὰ θὰ μιλήσῃ τσεκουράτα καὶ θὰ χτυπήσῃ στὸ ψαχνό.

Ἐνῆς Ἰδας μέσα στὴ Βουλὴ εἶναι ἡ καλύτερη ἐγγύηση γιὰ τὸν ἀγώνα μας.

ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ

Η ΚΑΤΗΦΟΡΙΤΙΣΣΑ

Ἡ πρωτότυπη θεατρικὴ παραγωγή τοῦ φετεινοῦ καλοκαιριοῦ ἄνοιξε μὲ καλοὺς αἰωνούς. Ἡ «Παναγία ἡ Κατηφορίτισσα», τὸ νέο δρᾶμα τοῦ Παντελῆ Χόρν, ποὺ δόθηκε ἀπὸ τὸ θέατρο τῆς Μαρίας Κοττοπούλη, εἶναι ἔργο μὲ δραματικὴ κίνησι καὶ δύναμη. Χωρὶς ἄλλο ὁ ποιητὴς τῶν «Πετροχάριδων» τραβᾷ μπροστὰ. Βέβαια παραδρομὲς καὶ ἀτέλειες, ἀρλεφίες καὶ ἀτεχνίες μπορεῖ νὰ βρῇ κανένας καὶ στὸ δρᾶμα αὐτό, μπορεῖ ἀκόμα νὰ φανταστῇ κάτι σφιχτότερο καὶ πιὸ στοργυλεμένο σὲ μερικὰ καθέκαστα ἔπους καὶ στὸ σύνολο. Μὰ ὅταν δὲ θέλῃ νὰ ξεχνᾷ πὼς ἡ δραματικὴ μας τέχνη, βρίσκεται ἀκόμα στὰ πρῶτα βήματα, ὅταν στοχαστῇ πὼς καὶ σ' ἄλλα λογοτεχνικὰ εἶδη πιὸ καλλιεργημένα, ἔπως λ. χ. στὸ διήγημα, δὲ φτάσαμε ἀκόμα σ' ἓνα σημεῖο, ἔπου νὰ σταματᾷ κανένας σὰν ἐμπρός σὲ κάτι ὄριμο καὶ σοφὰρ— ἢ δυνατὴ ἐντύπωση, ποὺ δοκιμάζουμε μπροστὰ σὲ μιὰ σειρά δραματικῶν σκηνῶν τῆς «Παναγίας τῆς Κατηφορίτισσας», κερδίζει σὲ σημασία. Ὅτι ξεχωρίζει τὸ Χόρν ἀπὸ τοὺς ἄλλους ὁμοτέχνους του εἶναι πὼς μπορεῖ καὶ συλλαβαίνει τὴ ζωὴ, πιὸ ἄμεσα καὶ αὐτόρμητα. Βλέπει τὴ σύνθεσή του σὲ ζωντανὰς εἰκόνας, μπορεῖ καὶ ξετυλίγει τὸ θέμα του σὲ δράσι, κατορθώνει καὶ συγκεντρώνει τὴ δράσι, σὲ δραματικὰς στιγμὲς. ἔχει τὴν τραγικὴ διάθεσι, τὸ χάρισμα νὰ μᾶς κινῇ τὸν ἑλεὸ μὲ μιὰ νύτα ψυχικὴ. Ὅλα αὐτὰ θὰ μπορούσαν βέβαια νὰ φτάσουν ἐναν ἀνώτερο βαθμό, ἢ δράσι καὶ τὸ θέμα νὰ ξετυλιχτοῦνε βαθύτερα, λεπτότερα, ἐσωτερικότερα στὰ χέρια ἐνὸς ἀνώτερου ποιητῆ. Αὐτὸν τὸν ποιητὴ προσμένουμε ὅλοι κιάλας καὶ δὲν τὸ πιστεύω μονάχα στὸ θέατρο. Ὅσο ἔμωσ δὲ φτάνει ἀκόμα, ἂς φτάνῃ καὶ σὲ μᾶς νὰ χαίρετομε σὰν ἓνα πρόδρομο ὅποιον φανερώνει κάποια προσόντα ἀπαραί-

τητα γιὰ τὴ δραματικὴ σκηνή. Τέτοια προσόντα, ἀσυνήθιστα στὴν πρωτότυπη θεατρικὴ δημιουργία, χειροκρότησε καὶ τὸ κοινὸ στὸ νέο ἔργο τοῦ Παντελῆ Χόρν. Συγκλονίστηκε ἀπὸ τὴν δραματικὴν δύναμη μερικῶν σκηνῶν, τοῦ κινήθηκε ὁ ἑλεὸς ἀπὸ τὴ μοῖρα, τὴ δυστυχία, τὴν ἀγωνία δυὸ φτωχῶν υπάρξεων κυνηγημένων ἄφταιστα καὶ μὴ ἀπὸ τὶς σκοτεινὰς δυνάμεις τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, τὶς ἀγνωστες δυνάμεις ποὺ ἀποτελοῦνε τὸ μυστήριό τῆς, καὶ τοῦ ἀνέχτηκε αἰσθημα πρὸς ἓναν ἐξιλασμό, ποὺ φαίνεται νὰ νασταλγῇ καὶ ἀθελά τῆς ἀκόμα, σὰν ἀπὸ ἐνστιχτο, ἢ ἀνθρώπινη ψυχῇ.

Ἔτσι, μοῦ φαίνεται, κοινώθηκε μὲ τὸ νέο δρᾶμα τοῦ Παντελῆ Χόρν τὸ πολὺ κοινὸ, ἡ ἀθώα κριτικὴ καὶ μαζί τους κάθε αἰσθημα ἱκανὸ νὰ τραθητῇ ἀπὸ μιὰ γνήσια, δροσερὴ, ἄμεση συγκίνηση.

Οἱ λίγοι μόνο μείνανε ἀσυγκίνητοι κ' ἡ σοβαρόφανη μεγάλῃ κριτικὴ καταδίκασε τὸ ἔργο σὰν ἀτεχνο, ἄδαθο, ἀψυχολόγητο καὶ δὲν ξέρω τί ἄλλο ἀκόμα. Ὅποιος γνωρίζει τὶς προτίμησες τῶν λίγων καὶ τῆς κριτικῆς αὐτῆς, λίγο θὰ ξαφνιστῇ. Γιατὶ γνωρίζει πὼς δραματικὸ ἱδανικὸ τοὺς ἔχουν τὴ φράσι ἀντὶς τὴ δράσι, τὴν πολὺλογὴ κίνησι ἀντὶς τὴν κίνησι, τὴ μεγάλη πλῆξι ἀντὶς τὸ ἐνδιαφέρον. Κάθε ἄμεση συγκίνηση τῆς εἶναι ἀδιάφορο χοντρὸ μέσο, κάθε σύγκρουσι ἐξωτερικὸς θόρυβος καὶ τρίκ θεατρικὸ, κάθε βουδὴ χειρονομία ἢ κραυγὴ πόνου δίχως λυρικὸ γαρνίρισμα στεγνὸς πραγματισμός. Ἴσως καὶ ὁ Ἰδας συγγραφεὺς τῆς «Κατηφορίτισσας» νὰ μπορούσε νὰ δεχτῇ, πὼς μιὰ ποιητικότερη, πιὸ διαλεχτὴ, ἔκφρασι δὲ θὰ ζημίωνε τὴ δράσι, τῆς, μὰ εἶναι καὶ κάποιοι πάλι ποὺ προτιμοῦνε τὴν ἑλλειψὴ κάθε λυρισμοῦ χίλιες φορές καλῆτερα ἀπὸ τὸ ἄδειο καὶ τριμένο λογοξεχέλισμα, ποὺ περνᾷ ἀπλοϊκὰ γιὰ λυρισμὸς καὶ ποιήσι σὲ κάποια πρότυπα τῆς νεοελληνικῆς δραματογραφίας.

Τὸν περασμένο χρόνο τὸ «Ἄσπρο καὶ τὸ μαῦρο» τοῦ Σπύρου Μελά, ἓνα ἔργο ἂν ὄχι μὲ τὰ σκηνικὰ προσόντα τῆς «Κατηφορίτισσας», ὅμως μὲ μιὰν ἄλλῃ ἀξία: τὴν ὁρμὴ μιᾶς κοινωνικῆς ἰδέας, βρῆκε ἀπὸ μέρος τῆς κριτικῆς τὸν ἴδιον πόλεμο καὶ ἀπὸ μέρος τοῦ κοινοῦ μιὰν ἐπιδοκιμασία. Χαρακτηριστικὸ πῶς ἡ ὑψηλὴ κριτικὴ μένει πίσω ἀπὸ τὴ δημιουργία καὶ πὼς δὲν ἔχει ἄλλον προσρισμὸ παρὰ νὰ κἀνῃ μεγαλύτερο τὸ χάσμα τῆς ἐπικοινωνίας μεταξὺ τοῦ θεατρικοῦ κοινοῦ καὶ τῆς πρωτότυπης θεατρικῆς παραγωγῆς τοῦ τόπου, ἔπου ἡ τελευταία ἔχει κάποια ἀξία.

ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

— Τὸ Βιβλιοπωλεῖο Βασιλείου καὶ Σῆς (Σταδίου 42) ἐργάζετο σὲ τόμο ξεχωριστὸ ἀπὸ 142 σελίδες: «Τὸ μυστήριον τοῦ μικροῦ ἀδερφοῦ» καὶ τὸ κοστᾷ 2 50 δρ. Στὸ ἴδιον βιβλιοπωλεῖο πωλοῦνται οἱ «Πρόξενες» τοῦ Πάνου Ταυζόπουλου (Δρ. 1) καὶ τὰ ποιήματα τοῦ Λ. Κουκούλα «Τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου» (Δρ. 2).